

עת"א 13764/09/23 - דללן דמטאו (אסיר) נגד שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 ספטמבר 2023

עת"א 13764-09-23 דמטאו(אסיר) נ' משטרת ישראל/ שירות בתי הסוהר

בפני עותר	כב' הנשיא רון שפירא
נגד משיב	
דללן דמטאו (אסיר) ע"י ב"כ עו"ד גיל תן-עמי (משרד עו"ד פורר)	
שירות בתי הסוהר	

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

בפני עתירת אסיר במסגרתה עותר הוא לאפשר לו לצאת לחופשה מטעמים מיוחדים לצורך השתתפותו באירוע חתונת אחיו, שתיערך ביום 18.09.23.

העותר הינו אסיר פלילי המרצה מאסר בפועל של שנתיים ו-10 חודשים החל מיום 25.09.21 בגין הרשעתו על פי הודאתו בביצוע עבירות של נשיאת נשק, אביזר ותחמושת, ירי מנשק חם והחזקת סכין. זהו אינו מאסרו הראשון והוא בעל הרשעות קודמות בעבירות של אלימות והחזקת סכין. מסווג לקטגוריה ב'1.

העותר טוען כי מדובר בחתונה של אחיו שהינו קרוב משפחה מדרגה ראשונה ויש חשיבות שהעותר ייקח חלק באירוע. נטען כי העותר ריצה את מרבית עונשו והתנהגותו תקינה. אין בחופשה מיוחדת כדי לסכן את שלום הציבור. אין חשש שהעותר יימלט. ניתן להורות על פיקוח מפקחים והפקדת פיקדון כספי בתוספת ערבויות נוספות ולתחום את החופשה בשעות ספורות. נטען כי בדיקת שתן חיובית אחת לאורך כל מאסרו של העותר במשך שנתיים אינה צריכה לסכל יציאתו לחופשה מיוחדת לרגל אירוע שלא יחזור. נטען כי גורמי המודיעין מתייחסים למידע כוללני ולא ספציפי ואין חשש שבאירוע של האח כאשר צמודים לעותר מפקחים הוא יבצע מעשה אסור כלשהו. בשים לב לחשיבות האירוע מבוקש לאפשר לעותר לצאת בתנאים שייקבעו. לא נשקלו כל השיקולים ולא נעשה האיזון הנכון בין הנתונים הלא טובים לבין חשיבות האירוע עבור העותר. לגבי התנגדות גורמי המודיעין בשב"ס ייתכן שיש סכסוכים. מדובר במסוכנות בתוך בית הסוהר. משטרת ישראל מסתמכת על חוה"ד של שב"ס. ההתנגדות של גורמי הטיפול היא כללית מאחר שהעותר לא השתלב בהליך טיפולי. העותר לא נענש על עבירות סמים אלא על עבירות נשק שאינן קשורות להתמכרות. בדיקת השתן שיצאה חיובית קשורה למשכך כאבים שלקח העותר ומדובר בבדיקה אחת לכל אורך המאסר. מדובר באירוע חד פעמי ולכן לא נבדקו כל האופציות. מדובר ביציאה למספר שעות כאשר יפקחו עליו מפקחים. זה האיזון הראוי.

המשיב טוען כי העותר הורשע בעבירות נשק חמורות. בתאריך 4.9.23 נבחנה בקשת העותר לצאת לחופשה מטעמים מיוחדים על ידי הגורם המוסמך והוחלט לדחותה בשל התנגדות גורמי המודיעין בשב"ס ומשטרת ישראל, התנגדות גורמי הטיפול בכלא וכן בדיקת שתן עם ממצא שרידי סם. נטען כי אסירים אינם מחזיקים בזכות קנויה לצאת לחופשות ולגורם המוסמך אצל המשיב מסור שיקול דעת רחב בהקשר זה. פקודת נציבות בתי הסוהר מס' 04.40.00 שעוסקת בחופשות אסירים קובעת תנאי סף וקריטריונים למתן חופשה מיוחדת וביניהם תפקוד חיובי של האסיר בבית הסוהר ומידת הסכנה הנשקפת לציבור מן האסיר במהלך החופשה. מדובר בפריבילגיה שניתנת לאסיר כאשר התנהגותו ללא דופי, בהעדר חמ"ן שלילי אודותיו וכאשר הוא משתתף במסגרת טיפולית במידה והוגדר כמתאים לטיפול וקיימת יכולת של שב"ס לטפל בו. בעניינו של העותר קיים חמ"ן שלילי רלוונטי בדבר כוונות פגיעה וכוונות שליליות. משטרת ישראל מתנגדת ליציאתו לחופשות בגין חמ"ן רלוונטי של גורמי המודיעין בשב"ס. מעמדת גורמי הטיפול עולה כי קיים רקע של שימוש בסמים ושימוש לרעה באלכוהול. כמו כן, קיימת לאסיר בדיקת שתן עם ממצא חיובי מתאריך 9.7.23 כולל אימות. בנוסף ברקע של העותר דפוסי התנהגות אלימים ותוקפניים המועצמים תחת השפעת אלכוהול. העותר מתקשה להירתם לטיפול ושולל נזקקות טיפולית כלשהי הן בתחום ההתמכרויות והן בתחום עבירות האלימות והנשק. לאור האמור ולאור העובדה כי אירוע חתונה מהווה גורם סיכון לסובלים מהתמכרויות, העותר אינו מומלץ ליציאה לחופשה הגם מטעמים מיוחדים. כמו כן, לחובתו של העותר הליכים משמעותיים המחזקים את התרשמות הגורמים המקצועיים למסוכנות. גם לאור חומרת העבירות בהן הורשע, סוגן, טיבן ונסיבותיהן נטען כי קיימת חזקת מסוכנות ואין מקום להתערב בהחלטה. נטען כי פתוחה בפני העותר הדרך לפנות בבקשה מתאימה לשיחה חזותית על מנת שיוכל לצפות בחלק מהאירוע ולברך עם בני משפחתו את החתן והכלה ובקשה זו תיבחן בהתאם להמלצות הגורמים הרלוונטיים אצל המשיב. המשיב אמון על שלום הציבור ובשים לב להתנגדות הגורמים המקצועיים שאמונים על הערכת המסוכנות של העותר, החלטת המשיב הינה מחויבת המציאות.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי אין מקום להעתר לעתירה שכן לא נפל פגם המצדיק את התערבות בית המשפט בהחלטת המשיב.

כפי שהובהר על ידי המשיב, משטרת ישראל וגורמי המודיעין בשב"ס מתנגדים ליציאת העותר לחופשה וזאת לאור חמ"ן שלילי רב, עדכני ורלוונטי בדבר מעורבות שלילית וסכסוכים. לכן לא הומלץ על יציאתו לחופשה, בהעדר אפשרות לאיין את המסוכנות באמצעות תנאים מגבילים. מעיין בדוחות הידיעה שהועברו לעיוני: ידיעה מס' 4483603, ידיעה מס' 4332918, ידיעה מס' 4195121, ידיעה מס' 4198013 וידיעה מס' 4195206, עולה כי קיימים מידעים עדכניים הנוגעים לענין והמצביעים על מעורבות שלילית וסכסוכים ועל מסוכנות הנשקפת לעותר ולסובבים לו בשהייתו מחוץ לכותלי הכלא.

יציאה לחופשה, ובכלל זאת חופשה מיוחדת לרגל אירוע משפחתי, אינה זכות קנויה לאסיר, והחלטה בעניין זה נתונה לשיקול דעתו של הגורם המוסמך אצל המשיב [רע"ב 4205/22 יוסף קובודי נ' מדינת ישראל (22.06.2022)]. כמו כן, אין זו דרכו של בית המשפט להתערב בהחלטות הנוגעות ליציאתו של אסיר לחופשה אלא במקרים חריגים, ובהקשר זה לא יחליף בית המשפט את שיקול דעתו של שב"ס בשיקול דעתו שלו [רע"ב 8174/21 שרון רווח נ' שירות בתי הסוהר (29.11.2021)]; רע"ב 9/12 פלוני נ' מדינת ישראל (4.4.2012)]. המשיב אחראי לביטחונם של הסוהרים ושל האסירים ולביטחון הציבור ולכן הינו רשאי לשיקול שיקולים של מסוכנות הנשקפת מהאסיר ומסוכנות הנשקפת לאסיר ולסובבים אותו בעת שקילת בקשה ליציאה לחופשה.

עמוד 2

כאמור, יציאה לחופשה אינה זכות קנויה לאסיר וההחלטה אם לאשר חופשה כזו, גם חופשה מיוחדת לרגל אירוע משפחתי, נתונה לשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים לכך בשב"ס, כאשר במסגרת שיקול הדעת עשויים לבוא, בין היתר, שיקולים של ביטחון הציבור, ביטחון האסיר עצמו וכן היבטים מערכתיים שונים הקשורים בהיקף המשאבים וביכולת ההיערכות של רשויות שב"ס, על מערכות האבטחה הנתונות להם [רע"ב 4205/22 הנ"ל; רע"ב 844/07 רביזה נ' שרות בתי הסוהר (29.01.2007)].

לכך יש להוסיף כי העותר מרצה מאסר בגין עבירות בנשק. יצוין לעניין זה כי כאשר מדובר באסיר המרצה מאסרו בגין עבירות נשק, יש להביא בחשבון גם את הפסיקה המחמירה בשלבים שונים של ההליך הפלילי בנוגע לעבירות בנשק. אמנם הליך שיקול הדעת המנהלי של שב"ס בעת בחינת האפשרות להוצאת אסיר לחופשה שונה משיקולי ענישה. עם זאת, העקרונות שהיו בבסיס הענישה, שבעיקרם התנהגות מסכנת חיי אדם, צריכים לעמוד לנגד עיני גורמי שב"ס בבואם להפעיל את שיקול דעתם בעת קבלת החלטה על הוצאת אסיר לחופשה (וכן כל החלטה אחרת בנוגע לאסיר). במקרה זה שבפני כעת, ניתן להקיש על החומרה והמסוכנות של העבירות מהפסיקה לעניין הצורך בענישה הולמת ומרתיעה בכל הנוגע לעבירות נשק [ע"פ 4775/21 פלוני נ' מדינת ישראל (17.02.2022)]; ע"פ 4456/21 מדינת ישראל נ' אבו עבסה (23.1.2022)]. כפי שנקבע בפסיקה, עבירות בנשק הינן עבירות חמורות, המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית. קביעה שיפוטית זו צריכה להנחות גם את שב"ס בבואו לשיקול שיקולים שונים בכל הנוגע לתנאי הכליאה של האסיר, רמת האבטחה הנדרשת בעניינו וכן האפשרות להוציאו לחופשה. כך נפסק גם במקרה בו מדובר בעצור עד תום ההליכים, עת הוחלט כי אין מקום לשחררו לחופשה מיוחדת, אלא במקרים חריגים ביותר [בש"פ 5102/21 מדינת ישראל נ' פלוני (02.08.2021)].

בשים לב לאמור, ולאור המידע שהוצג בעניינו של העותר, לרבות מידע הקשור בסכסוכים יש להם השלכות גם מחוץ לכלא (ידיעה 4198013), נראה כי במקרה זה ערך המשיב את האיזונים הדרושים ושקל את השיקולים הרלוונטיים, ביניהם גם מסוכנות הנשקפת לעותר ולסובבים אותו בעת יציאה לחופשה, שמירה על הסדר והמשמעת בבית הסוהר וביטחון הציבור וכן היבטים מערכתיים שונים ויכולת ההיערכות של רשויות שב"ס. על כן, לאור המידעים שהוצגו לביהמ"ש לא נפל בהחלטת המשיב פגם המצדיק התערבות.

אשר על כן, לאור כל המפורט לעיל, לא נפל בהחלטת המשיב פגם המצדיק את התערבותו של בית המשפט בהחלטה.

בפני העותר עומדת האפשרות, כפי שציין המשיב, לפנות בבקשה להשתתף באירוע באמצעות היוועדות חזותית ובקשתו תיבחן על ידי הגורם המוסמך.

העתירה נדחית.

המזכירות תעביר החלטה לצדדים ולעותר באמצעות שב"ס. החומר החסוי שהוצג לעיוני יוחזר לגורמי שב"ס ויועמד לעיון ערכאת ערעור, ככל שהדבר ידרש.

ניתן היום, כ"ה אלול תשפ"ג, 11
ספטמבר 2023, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא